

244.

I. N. D.

DISPUTATIO INAUGURLIS
JURIDICA
DE

1711, 6.

DECIMIS,

Quam

Sub Tutela divini Numinis
Ex Decreto & auctoritate

Magnifici, atque Amplissimi Jurisconsultorum
Ordinis

In Universitate Argentoratensi
Pro Licentia

Summos in utroque Jure honores, & Privilegia
Doctoralia rité consequendi

SOLENNI eruditorum Examine subjiçit

ad D. 22. Mens. Jun. Anno M DCC XI.

JOHANNES UDALRICUS HER-
RENBERGER,
Benfeldensis.

ARGENTORATI,
Literis DANIELIS MAAGII

24

int.
solu-
ex
per
du-

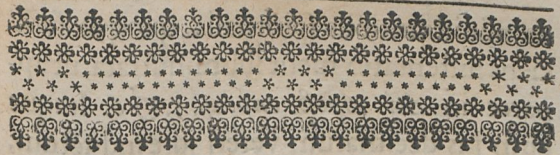
eta

ur,

DEO
OPTIMO MAXIMO
FAUTORIBUS
ET
AMICIS.

O. A. M. D. G.

De
DECIMIS.

Præloquium.

Um præstatio ali-
cujus portionis ex omni-
bus fructibus in recogni-
tionem gratitudinis erga
divinum numen, in su-
stentationem eorum, qui spiritualia mini-
steria pro aliis faciunt, non solum naturali
ratione homini sit inculcata, sed etiam tan-
dem, Deo ipso ita imperante, in necessita-
tem legis transferit, *Levit. cap. 27. & Num.
cap. 18.* exinde ad similitudinem veteris le-
gis præceptorum piorum in primitiva Ec-
clesia Christianorum consuetudine factum,

A 2 ut

ut ministrantibus spiritualia quoque sufficiens sustentatio fuerit subministrata, ut apparet in *Act. Apost. cap. 4. 5. & 6.* Itaque cum jus decimarum veteri jure inductum, & per consuetudinem confirmatum, atque multis in recentiori ævo sanctionibus informatum nostro adhuc tempore observetur, hinc notius esse constat, quam, ut aliquid de eodem in publico ventilare necessum sit. Attamen, cum non paucas hinc inde lites circa Juris hujus materiam emergere videamus, ut in foro judiciali frequentiam, & rixarum occasionem faciant, exinde etiam quasdam de DECIMIS Controversias pro Themate inaugurali in hac alma atque splendidissima Universitate proponendas elegi: Sit ergo

Con

Controversia I.

*Utrum Decimæ Juri Divino,
& Naturali potius, quam
Juri humano, sive Eccle-
siastico sint adscribendæ?*

Prioris defensionem amplexus est *Petrus Rebuffus in Tract. de Decimis Q. 1. n. 11. Johannes Andreas in cap. ult. Extr. de Parochiis.* qui indistinctè quarumcumque Decimarum introductionem Juri divino & naturali adscribendam, eodemque jure decimas solvendas esse Existimarunt, quorum opinionem manifestè confirmat *Gloss. in cap. 1. in verb. Decimarum: de Decimis in 6. & quidem fundamentum videtur esse in ipsis sacris litteris, nimirum Deuteron. cap. 12. offereris, inquit textus in loco illo holocausta, & victimas vestras, decimas & primitias manuum vestrarum. Sane Christus Matth. 23. nil aliud innuere*

A 3

vide-

videtur, dum enim exprobraverat scribis, & Phariseis, decimas quidem præstitas esse ab iis, graviora vero legis relicta, subjunxit, *hæc oportuit facere, & illa non omittere.*

Accedit, quod in sacrorum Canonum Sanctionibus præcipuè in *cap. Tua nobis 24. X. de Decimis. & cap. tua 25. eodem, cap. Patrochianos 24 eodem. dicitur*, quod decimæ non ab homine, sed ab ipso Domino sunt constitutæ, & quod divinâ constitutione debeantur.

Possent tamen è contrario Statui, Decimas humano tantum, & Ecclesiastico Jurè deberi, cum, contraria consuetudine, aut etiam præscriptione, & privilegio, aliisque legitimis titulis præstationi decimarum derogari videamus, ut infra Statuimus *Controversia 5.* quæ omnia in Jus divinum cadere non convenit, quippè quod omnes comprehendit, adeoque mutabilitati non est obnoxium *cap. 5. & 6. dist. 8.*

Nos

Nos in hoc Doctorum dissensu veriorum eorum sententiam arbitramur, qui consentent, jus decimarum partim esse Juris divini, & naturalis, partim humani, & Ecclesiastici, in quantum nimirum decimæ subserviunt alimentatiōi clericorum, & ad necessariam eorum vitæ sustentationem pertinent, ac ita quoad substantiam considerantur, hæctenus Juris divini & naturalis esse dicuntur, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt, & qui altari deserviunt, cum altari participant. *1. ad Thim. 5. 1. ad Cor. 9.* adde *cap. Math. 10. v. 10. Luca 10. v. 7.* vid. *Streinius in Summa Jur. Canon. part. 2. T. 2. de Decimis §. 1. n. 3.* *Johann Werndle J. V. D. in opusculo von dem Zehend, Recht. Lib. 2. cap. 6. § 5.* Si vero respiciamus ad determinatam decimæ partis quantitatem, eam juris divini Mosaici fuisse, & consuetudine piorum, ac justâ Ecclesiæ Constitutione renovatam esse dicemus, eo quod nulla lege divi-

divina apud Christianos cautum sit, ut decimæ, id est decima pars fructuum præcisè exsolvantur. *Canisus in prælectionibus academicis ad T. de decimis cap. 3. n. 7.*

Hinc patet quoque, quid ad objecta sit regerendum; scilicet, Veteris Testamenti præcepta talia per mortem Christi esse sublata; Textus vero Evangelicos, ut & Juris Canonici, quatenus de quota decimarum loquuntur, respicere ad observationem legis veteris ex libera voluntate humana permanantem.

Controversia II.

An in privilegio decimas percipiendi, comprehendantur Decimæ novalium?

PRO affirmativa militat effatum *Favole- ni 7 Ci in l. 3. ff. de Constitut. princip.* Principis scilicet privilegium plenissimam interpretationem recipere, addatur *cap cum Dile-*

Dilecti 6. in fin. X. de donationibus.

Porro his addenda venit regula Juris, quâ usus est summus Pontifex, cum specialiter de Decimis pronuntiavit in cap. ex parte tua 27. X. de decimis. cum tibi quod majus est, habet textus, sit concessum, ut videlicet decimas de laboribus terra parochiarum tuarum cum integritate percipias, de novalibus eas exigere satis potes, quia, subjunxit, ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. Ubi itaque decimæ generaliter conceduntur, potius existimandum venit, decimas nouales quoque comprehendi.

Verum nobis opinio negantium magis probatur, & decisioni Innocentii III. Pontificis in cap. cum contingat. 29. X. de Decimis. inhærendum arbitramur, quod, cum perceptio Decimarum ad Parochiales Ecclesias de Jure communi pertineat, Decima novalium, que sunt in parochiis earundem, ad ipsas procul dubio pertinere no-

B

scan.

scantur, non obstante titulo alteri alicui decimas in illo loco percipiendi, competente; privilegium namque odiosum omnino restringendum *cap. odia 15. de R. 1. in 6.* neque præsumendum, Pontificem cum alicui titulum percipiendi decimas concesserit, etiam decimas Novalium concessisse, & ita curato loci Jus omne decimandi ademisse, vel saltem minuisse. *D. Werndle in d. opuscul. von dem Zehend, Recht. Lib. 4. cap. 4. conclus. 3. Rebuffus Tr. de decimis qu. 14. n. 29.* Non enim pati vult Pontifex, ut Ecclesiarum vel Clericorum jura præsumptione quâlibet minuantur *cap. Tua nobis 26. §. ult. X. de Decimis*, conferatur *Canisius d. Tit. de Decimis cap. 11. n. 6.* Accedit insuper, quod jure decimandi in feudum concessio laico, non veniant decimæ novalium juxta *cap. tua 25. §. fin. X. de decimis.* cum & hæc concessio odiosa præjudicans Ecclesiasticis juribus restringi potius debeat, quam ampliari, *Canisius d. Tr. de decimis cap. 11. n. 5.* Ad

249.

Ad objectam amplam privilegii interpretationem respondendum venit, eam habere locum, ubi non vergit in præjudicium alterius, per cap. *quamvis*. 8. de Rescriptis in 6. § l. 2. §. si quis à Principe 16. ff. nequid. in loco publ. caput autem ex parte tua de singulari casu agit, ubi decimæ ad Ecclesiam propriam reversæ sunt, unde non mirum, si amplietur concessio, eo, quod res ad pristinam naturam redeat, comprehendens ex Jure Communi decimas Novalium.

Cæterum hanc decisionem limitandam esse fatemur, si ab iis, qui aliàs percipiunt decimas, rationabilis causa ostendatur, per quam adpareat, novalium ad eos decimas pertinere d. cap. cum contingat in fine. vid. D. Wernde dict. Tract. lib. 4. cap. 4. concl. 3. §. 2. § 3.

Controversia III.

Utrum Episcopus, vel Prelatus, Feudum Decimarum

B 2

ante

ante Concilium Lateranense Laico concessum, & postea ad Ecclesiam reversum, iterum laico in Feudum dare possit?

NEganda esse videtur ex eo, quod laici Juris decimarum, Sancientibus ita sacris Canonibus, incapaces habeantur *cap. Causam 7. X. de prescriptionibus.* quippe cum hoc jus spirituale *cap. ult. X. de rerum permitt.* atque sanctuarium Dei dicatur *in cap. adhuc 15. X. de Decimis. Canisus de decimis cap. 13. n. 1. § 2.* Addatur, quod *in cap. prohibemus 19. X. de decimis.* Concilii Lateranensis autoritate laici detinentes decimas, easdem in alios quocumque modo transferre prohibeantur; Ergo concludendum, decimas, de quibus laicus Jure Feudi erat investitus, ad Ecclesiam reversas, ultro in laicos conferri nullam profus

fus ratione licere, *confer. Canisius de decimis cap 14. num. 3.*

Verum enim vero affirmantium opinioni calculum nostrum addimus, siquidem decimas, laico semel Feudi nomine concessas, per ipsam translationem in laicum alienabiles factas esse extra dubium est, & consequenter perpetuò alienabiles manere dicendum venit. *arg. l. pater 38. §. quindeim. l. 5. ff. de legat. 3. l. ult. C. de remission. pignoris.* Nimirum qualitatem, quod alienationi in laicos sint obnoxia, retinent, quotiescumque ad Ecclesiam revertuntur, & sic in laicos iterum transferri possunt, siquidem nulla hic novi decimarum Feudi constitutio reperitur, sed antiqui tantum leg timé constituti continuatio observetur *vid. Werndle d. opusc. lib. 3. cap. 1. qu. 2. in fin.* ubi asserit, hoc etiam in Curiis Episcopalibus in Germania observari.

Ad loca in oppositum allegata respon-

B 3

de-

demus cum Covarruia *variarum Resolut.*
lib. 1. Cap 7. num. 5. ea exaudienda esse vel
 de decimis ante Concilium Lateranense,
 circa annum reparatæ salutis, millesimum
 centesimum septuagesimum nonum cele-
 bratum, nullo infeudationis titulo à Laicis
 possessis, vel de iis, qui quidem decimas Jure
 Feudi obtinent, sed debita obsequia non
 præstant Ecclesiis, à quibus eas in Feudum
 recognoscunt.

Controversia IV.

*An Decimæ prædiales non
 solutæ sequantur possesso-
 rem prædii?*

CAsus quæstionis hic erit: Titius fundi
 sui decimas non solvit, & postea eun-
 dem fundum transtulit in Mævium, quæ-
 ritur itaque, an Mævius fundi possessor de-
 cimas à Titio ante non solutas Domino
 Decimarum inferre cogatur?

Affir-

Affirmativè hanc controversiam decidendam esse suadent verba in *L. Imperatores 7. ff. de publicanis. ubi Antoninus & verus rescripserunt: in vectigalibus ipsa pradia non personas conveniri, & ideo possessores etiam prateriti temporis vectigal solvere debere.*

Porro in *l. 2. & 3. C. Sine censu, vel reliquis.* hoc quoque decisum reperitur, possessores scilicet fundi tributarii convenientes esse etiam quo ad tributa ante non soluta.

Sanè cum decimæ veniant nomine tributorum egentium animarum, ut vocantur in *cap. tua nobis 27. X. de decimis* potius Statuminandum est, novum possessorem conveniri debere in casu à nobis proposito; *Panormit. in cap. cum homines 7. n. 6. X. de decimis* quam sententiam etiam habet *Gloss. in cap. pastoralis 28. X. de decimis. lit. G.*

Hæc autem tanti momenti non sunt, ut à negativâ nos avertant, nimirum: *Mævium*

vium possessorem , ad quem fructus non pervenerunt , ad satisfactionem decimarum in nostro casu non esse cogendum, sed solum Titium propter fructus fundi ab eo perceptos. Decimæ enim, secus, attributa, non fundum afficiunt, sed solos fructus, qui à prædiorum solo separati onere decimarum affecti dicuntur, ita, ut ad quemcunque transeunt, eos quoque Jus decimandi comitetur *cap. cum homines 7. cap. Pastoralis. 28. vers. fructus. cap. cum non sit. 33. X. de decimis.* Sed & analogiæ Juris est conveniens, siquidem in elocatis prædiis non Domini prædiorum, sed eorum conductores conveniantur decimarum nomine *cap. Dilecti 8. cap. à nobis. 24. § cap. tua nobis. 26. X. eodem.* namque res cum suo onere transit in alium *l. alienatio 67. ff. de contrah. empt. conf. D. Wernde. d. Tr. lib. 3 cap. 6. §. 9. 10. § 12. Streinius in Summa Jur. Can. part. 2. T. 2. de decimis §. 4. n 5.*

Cæte.

Cæterum, quod ab initio pro affirmativa propositum fuit, decimas nominari tributa egentium animarum; id salvari, vel aliter defendi non potest, nisi in latiori significatione, pro ut tributum pro quavis datione, vel cessione accipiatur.

Controversia V.

An immunitas à non præstandis decimis consuetudine, aut præscriptione acquiri possit?

HÆc quæstio, quo ad utrumque ejus membrum, neganda esse videtur, & sane dicendum venit consuetudinem talem corruptelam esse potius, quæ laicos omnino ab omnium personalium & prædialium decimarum solutione, & obligatione eximit in aliqua regione vel provincia, etiam si ibidem Sacerdotes Spiritualia ministrantes aliundè, quam ex decimis, congruè possint

C

fint

sint alimenta percipere; nimia etenim hæc est exemptio, si quidem ex ea tollitur recognitio, quam, justissimum & æquissimum est, sacerdotibus ministrantibus spiritualia exhiberi, aliquo præstito stipendio; ex inde hæc consuetudo tanquam irrationabilis ab Episcopis omnino rescindenda *Covarr. variarum resolut. lib. 1. cap. 17. n. 8. in fin.* Non minus nemo libertatem nullas solvendi decimas præscribere posse videtur, cum DEus sibi reservaverit decimas in signum universalis Dominii *cap. tua nobis. 26. & cap. cum non sit 33. X. de decimis,* nec subtrahenda sunt alimenta egentibus animabus *arg. l. necare ff. de lib. agnoscen.*

Accedit, quod ita præscribere nitens in mala fide sit constitutus, saltem præsumptione Juris, cum contra jus agat. *cap. qui contra 32 de R. l. in 6. junctal. quemadmodum 7. C. de Agriculis & censibus & c. talis vero præscribere nequit cap. fin. X. de præscript. & cap. possessor. 2. de Reg. Jur. in 6.* Quod eo magis

pars, quamvis vulgari more loquendi decimarum vocabulo proferantur, *Bellarminus Controvers. 5. lib. 1. cap. 25. de decimis, dub. 1. &c.*

Accedit, quod privilegio summi Pontificis talis immunitas dari possit, *cap. 3. cap. 9. cap. 10. X. de decimis.* & passim in orbe Christiano consuetudine receptum, ut ex certis fructibus nullæ solvantur decimæ, vel saltem aliqua portio tantum; de Gallia, & Hispania Testatur ipse *Corvarr. d. lib. cap. 17. num. 8. vers. 7.* ex quo patet, nullum fore impedimentum, quo minus & in cæteris rebus eadem ratione consuetudo talis induci possit *Canisius cap. 17. n. 9. confer. D. Wernde d. Tr. lib. 3. cap. 9.*

De præscriptione eadem asserere non dubitamus, siquidem laicus præscribere potest, ut solvat duodecimam, vel aliam partem *arg. Textus in cap. ad Apostolica. cap. in aliquibus. §. ille vero. & cap. Dilecti. X. de decimis. D. Wernde d. Tract. lib. 3. cap. 7. §. 4.*

§. 4. quare etiam concludendum, quod integra exemptio à decimis præscriptione acquiri possit, cum ejusdem naturæ sit pars cum suo toto *l. qua de toto 76 ff. de rei vind. Rebuffus in Tr. de decimis qu. 13. n. 51.*

Porro hæc immunitas nil aliud est, quam Jus percipiendi ex agris propriis fructus integros absque detractioe decimarum, quod nec spirituale est, nec laicis ademptum *Covarr. d. lib. 1. cap. 17. n. 10. D. Wernde loco allegato.* Jura in contrarium allegata loquentia de decimis integrè solvendis accipienda sunt de integritate solita.

Sed hæc ita accipi volumus ut ministris spiritualium sustentatio salva reservetur.

Controversia VI.

An iudex Secularis in Judio Possessorio de decimis rectè cognoscat?

Negativæ patrocinator, quod supra traditum, jus scilicet decimarum esse
 C 3 spi-

spirituale, & ob hanc etiam rationem causas circa illud obvenientes à iudice Ecclesiastico esse dijudicandas, à quo proprietatis Jure ad possessionem haud male deducitur argumentum, cum accessorium sequatur naturam sui principalis, & per consequens sub eodem iudice debeat manere, *cap. 1. X. § clem. unic. de causa possessionis § proprietatis. Clem. dispensosam. de Judiciis. conf. Stren. in Summa Juris Can. part. 2. T. 2. de decimis §. 7. n. 5. in fin.* ubi etiam docet, hanc sententiam esse rationi, & Juri conformiorem, si quidem proprietas & possessio quoad cognitionem Judiciale[m] velut connexa, omnem divisionem respiciant *juxta. l. nulli. 10 C. de judiciis.*

Sed contraria tamen sententiae potius inhaerendum esse censemus; ubi enim de sola decimarum possessione acquirenda seu retinenda aut recuperanda, contra laicum agitur, non minus Secularis, quam Judex Ecclesiasticus aditur, cum haec res utriq; foro subji-

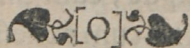
cia-

ciatur *arg. cap. 2. de Jurej. in 6. & cap. fin. de foro competente lib. eodem. Canisius citat. loc. cap. 18. n. 14. in fin.* Nimirum eadem rationes spectandæ veniunt in decimis, quæ in plurimis aliis ejusmodi rebus spiritualibus, ut est matrimonium, & Juramentum; siquidem in illo recte cognoscit judex Secularis, si adulterio violatum esse dicatur, rectèque restituit conjugem, si ab altero discesserit, compellitque conjuges ad præstanda mutua obsequia, cum hæc in facto consistant, & possessionem magis matrimoniam, quam Jus sive proprietatem matrimonii concernant, similiter videmus, & pro Juramenti observatione Judicem laicum adiri, etiam si Juramentum rerum spiritualium numero habeatur, ut est *in cap. 2. de Jurejurando in 6. Canisius d. cap. n. 13.* quam ob rem, non male Seculari foro Judicium possessorium decimarum subijci asserimus; præcipue, cum nihil commune habeat proprietas cum possessione, per *Tex. in l.*

in l. naturaliter. 12. §. 1. ff. de acquirenda possessione. Confer. Gloss. in cap. litteras de Furramento Calum. & D. Wernde d. tr. lib. 4. cap. 6. ubi etiam testatur ubique fere inter Principes territoriorum, & ordinarios, singulares hac de re conventiones existere: ibique aliquas enumerat, vi quarum plerumque causa petitorii coram Ecclesiastico & possessorium coram utroque ventiletur.

Nec obstant supra adducta; non enim verum est, possessionem rei spiritualis esse spiritualem; quamvis enim ex effectu possessionis aliquod commodum capiatur, quod in laicum non cadit, possessio tamen per se spectata non dicenda est spiritualis vid. *Canisius de decimis cap. 8. n. 14. in fin.*

F I N I S.

Strassburg, Diss. 1711-15

X 2310583

I. N. D.
DISPUTATIO INAUGURLIS
JURIDICA
DE
DECIMIS,

244.

1711, 6.

Quam

Sub Tutela divini Numinis
EX Decreto & autoritate
Magnifici, atque Amplissimi Jurisconsultorum
Ordinis

In Universitate Argentoratensi
Pro Licentia

Summos in utroque Jure honores, & Privilegia Doctoralia ritè consequendi

SOLENNI eruditorum Examine subicit

ad D. 22. Mens. Jun. Anno M DCC XI.

JOHANNES UDALRICUS HER-
RENBERGER,
Benfeldensis.

ARGENTORATI,
Literis DANIELIS MAAGII

34.